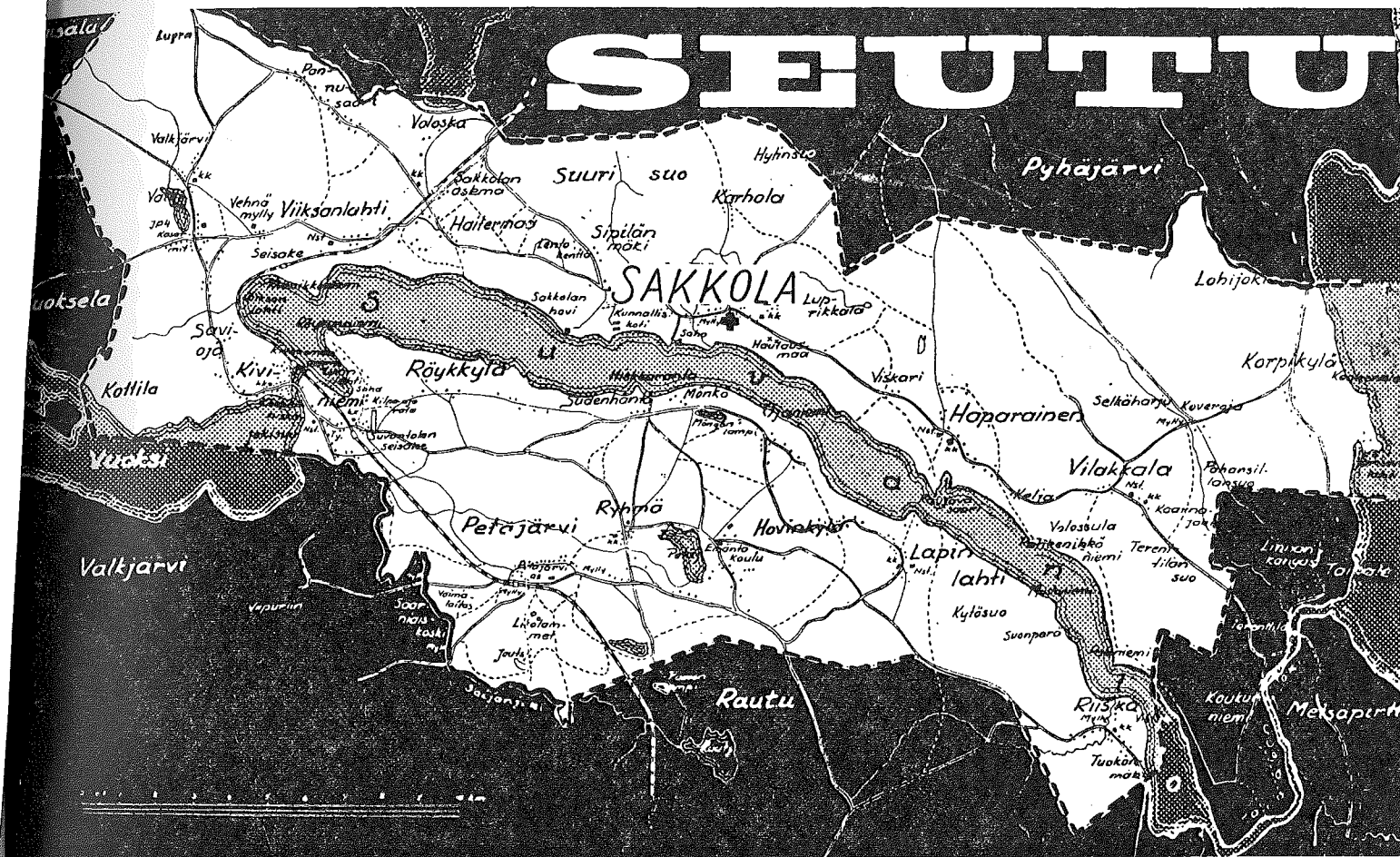
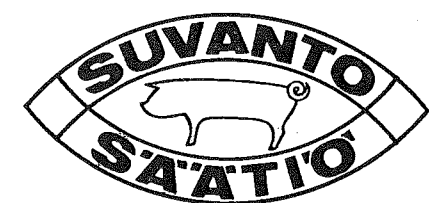

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 7 1975
LOKAKUU

Kaksois-
sisarukset
Tarja ja Terhi
Uosukainen
kirjoittivat
ylhioppilaaksi
kevällä 1975
Nokian yhteis-
koulusta.
Vanhemmat
Liisa
o.s. Alanen
ja Matti
Uosukainen
Sakkolan
Kiviniemestä.

Tapulin varjossa

Sakkola-juhlan päätössanat 3. 8. 1975

Hyvät juhluvieraamme!

Näitten juhlien järjestelytoimikunnan puolesta kiitän Teitä kaikkia jotka olette juhlaamme saapuneet ja näin tehneet juhlastamme, menneitten, kaukaisten, muistojen juhlan.

Parhaat kiitoksemme kaikille niille, jotka ovat tavalla tai toisella juhlamme onnistumiseen vaikuttaneet.

Täällä tänään on muisteltu synnyinpitäjäämme Sakkolaa. — Eletty eilinen ja tämä päivä niissä muistoissa joihin olimme nuoruusvuosina tottuneet ja sen elämään juurtuneet.

Koti-Karjalan — Kotipitäjän muistot kantavat meitä. Ne ovat säilyneet ja tulevat säilymään, minne tiemme meitä viekin.

Keski-Suomen Sakkola-seura on halunnut näitten juhlien järjestäjänä olla myös osana Muistojen tien kulkemisessa. — Ettei muistojen ketju katkeaisi, vaan osaltamme vahvistuisi ja perhepiiri laajentuisi nuorempien mukaan tulolla. — Että Suvantolan asukkaat kuuluisivat aina yhteen — kun vanhempi väsy — nuorempi polvi jatkakoon.

Kotipitäjäni, Sakkolan kasvatit. — Nämä muistojen juhlat lähenevät loppua. Jääköön näistä teille, mukana olleille, pysyvä muisto täältä Keski-Suomessa vietetyistä juhlis:amme.

Säilyköön muistojen pitäjä, Sakkola, meille kaikille Rakkaana ja tuokoon meitä aina juhlimme suurin joukoin. — Nuoremmat jatkakoot, kun vanhemmat väsyvät. — Ettei muistojen ketju katkeaisi,

että nuoruusaikainen Sakkola pysyisi ikuisesti mielessämme. Ja jaksaisimme sen muistot säilyttää, niin kauan, kuin kukin meistä tätä maallista tietä taivaltaa.

Aava sanoo: — Meille jäi omaksi muisto kaikista kadonnehista. — Jäi kotoa, jäi kyliltä, kaikkialta Karjalasta.

Kuulijani: Meillä oli auttaja silloin vaikeina aikoina. — Hän on auttanut meitä ja tätä kansaa tähän päivään.

Hänen matkassaan on turvallista kulkea uutta huomispäivää kohti.

Toivotan Teille kaikille, hyvät juhluvieraamme, turvallista kotimatkaa ja toivon mukaan, vielä näkemisiin!

Tauno Huuska

Sakkola-juhlana 3. 8. -75

Sakkola, syleilyssä Suvannon,
sukumme kehto unohtamaton.
Lempeät lehdot, laaja viljamaa.
vieläkin hengen viljaa kasvattaa.

Sakkola, seutu menestyksen, työn.
Koskena siellä kuohui elon syön.
Ahkerat yrittäjät porsaillaan
Sakkolan nimen
toivat tietoon maan.

Sakkola, muistojemme kaunis maa,
vieläkin mielen hermistymään saa.
Taitajat siellä runokanteleen
sepitti laulut synnyinseudulleen.

Paljon on vienyt elon myrskysää,
kuitenkin paljon arvokasta jää.
— Sakkola, syleilyssä Suvannon,
juhlien aihe yhä meillä on.

Elsa Tuokko

Riimikronikka

Jyväskylän Sakkola-juhlista

Kiiri kutsu kautta Suomen: — Keski-Suomeen saapukaa,
Jyväskylän kaupunkihin sakkolaiset samotkaa!
Elokuussa ensimmäinen sunnuntai kun ennättää,
silloin täällä Sakkolan kihupyhää viettäkää!

Muistot synnyinseudultamme siellä esiin pulpahtaa.
Kauniit, hellät, rakkaat hetket mielihinne tulvahtaa.
Tunnet vanhan ystäväsi, ehkä tuntematta liet,
joukkoon iloiseen kun saavut, täällä kyllä yhtyy tiet!

Kutsu kuultiin. Sankoin joukoin saapui sakkolalaiset nää.
Täyttyi Seurahuoneen salit, muistoin ilta mieliin jää.
Ei olleet esteen etiketit, eikä mitkään jäykät säännöt.
Mielissä sai olla muistot, laulut, tahi tanssin väännöt.

Sunnuntaina aurinkoinen aamu kutsui juhlaansaa muistomerkein luo.
Kunnioitti isiensä töitä hartaan hiljaisena juhlaansa tuo.
Synnyinseudun multiin kätkeyille, juuri heille, kukkavihkon toivat.
Kukat sankarvainajien paaden vapauden kalliin mieliin loivat...

Kirkkohon jo riensi juhlaansa, kiittämähän vapaudestansa.
Elämästään nykypäivän lailla, Luoja kaikest' laupeudestansa.
Taipale on meille synnyinseutu josta rakkaat sekä raskaat muistot jäivät.
Muistomerkin luona vakavina juhlijat nää kukkasensa jättämässä käivät.

Päiväjuhla Sakkolan kun alkoi, ääriänsä myöten täyttyi juhlapaikka.
Tavattiin nyt tuttavaa ja toista, kädenpuristus, ja uot sie, vaikka?
Ohjelma oli koottu monipuoliseksi, et viihdyttäis se kaikkii osapuolii.
Juhlapuhkien piti Saviojan poika
valottaen Sakkolassa syntyneihe nuorii huolii.

Kiitos käynnistänne koko juhlaansa, yhteishengen ilmaus se oli vankka.
Koetimme täällä tehdä mitä voimme,
ettei kihupyhästämme tulis paha ankka.
Toivon mukaan muistelemme aina, miten lustit juhla olliit Jyväskyläs.
Enempää en arvostelluu juhlist sorru,
kun ne ovat kaikkii omas mieles hyväst.

Heino Murikka

Muistojen polku

Lapsuuden kultamaisemat,
kuinka ihanat ne olikaan.
Vielä lapsuusmuistot menneet
taaskin elän uudestaan.

Talletan muistojen albumiin
ja sieluni silmillä katselen siin.
Lapsuusmuistot, ne ei unhoitu pois
Ei aikakaan uusi niitä pyyhkiä vois.

Kerran nuoruusaika ihmisen!
Aika nuoruuden, aika toiveitten.
Soi sävel silloin kauniimmin.
Oli polut nuo kylvetty kukkaisin.

Ei kauan kantele soinit, ei,
kun kohtalon käsi kotimme vei.
Sen sointu suruksi muuttui,
kun synnyinseutumme puuttui.

Ja kansa Karjalan Kannaksen,
kulki kuin lastut lainehen.
— Aika vaihtui kohta parempaan
Usko syttyvi aamuun nousevaan.

Vanhuus joutui jo harmaa-pää,
muistojen helmet vain kimmeltää.
Nämä aarteemme kultaa kalliimmat
nuo muistojen kukkasat kauneimmat.

Kyllä muistoissa kotimaisemat
nähdä saa.

Nämä menneet muistomme
tallettakaa!

Sillä maallinen purtemme hiljalleen
saa rantaan valoon ja katveeseen.

Helvi Laaksonen

Linnanniemen kiinteistö- ja asunnonvälitys

Birger-Jaarlinkatu 21 B
Hämeenlinna - Puh. 23 739

VAIN KAKSI SYKSYÄ

Vielä silmäys kärryihin: On ämpärit ja separaattorit, siivilä ja vanua, on "paalit", vitjat ja kurikka, on "pitskat", kattila, samovaari ja "vanari". On eväskori ja muukin mukaan otettava tavara. Kummitäti lennättää vielä jotain? — Lypsyjakkarahan se oli, olipas unohtua!

Nyt vain "Liinu" kärryjen eteen ja matkan teko voikin alkaa. Lehmät tarhassaan vielä loikoilevat, tietävät kait omalla tavallaan, että pitkä kävely on edessä. "Kau-nokin", jo vanha sarvipää, odotte-li portin aukeamista, ja matkan teko, ties monenhenko kerran pääsisi alkamaan. Oli parempi, ettei Riikosen kujasten suussa katsonut enään taakseen kirkolle päin, olisi tullut vähän haikaa mieli, sillä olihan edessä viikkojen oleskelu paikassa jota nykyajan turisti sanoisi erittäin puutteelliseksi leirialueeksi. Silloin 30-luvulla se oli täydellinen puutteistaan huolimatta.

Niin sitä vain lipattiin alle 5 kilometrin tuntivauhtia läpi useiden kylien. Eivät ihmiset ihmetelleet maantiellä matkaavia, sillä olihan näkemänsä heille joka syksyinen. Sitävastoin kulkijan oli kyllä aikaa katsella, että minkä värinen pelakuu ja palsami kukki kenenkin ikkunalla. Matka oli kuin voitettu siinä kohdassa josta erottiin päätieltä kohti Koukunniemeä. Vielä oli Viilin veljesten, Kiurun Aapron ja Myöhästen talot, pätäkä likaisia kujasia ja jo näkyikin Ylikän Antin pienoinen pesä! Siinä kodissa riitti tilaa ja lämpöä vieraillekin antaa. Siinä ahon reunassa alkoi sitten tirkisteleminen eri palstoille, oliko ketään jo tullut? — Ei ole Koirasen Helena vielä, mutta Kekit ovat, samoin Koppasen Aino ja Pekkasenko karjaa lienee tuolla kauempana?

Siitä vaan rajaa pitkin omalle saralle ja kuorman purkamiseen. Saattomies teki sillä aikaa "hellan" kuntoon. — Puu vain vinosti pystyyn maahan, ja siinä se oli "hella". Joesta vain vettä katti-laan ja astia puun päähän riippumaan, ja hetkessä oli kuumaa vettä käytettävissä. Samovaarissa se saju keitettiin.

Kun saattomies oli saajansa saanut ja lepäillyt aikansa lähti hän kotimatalle, lupailen lähtiesään, että pyhän tienoissa haetaan kermat pois ja tuodaan evästä. Hänen lähdettyään alkoi vastuu karjasta painaa. Vähitellen saapuivat kaikki paimenet omille saroilleen ja yhdyskunta oli koossa. Nukuimme samoissa paikoissa, niin oli mukavampaa.

Koukunniemen ja Kirvesmäen pojat kävivät usein soittamassa rammaria ja haastelemassa mukavia. Kyllä siellä Katariinan kamarissa valvottiin Tilta Tuohimaan keralla ja vanhan kartanon kehäävä rukki vain unelmoi Valkean sisaren mukana ja tunnelmaa lisäsi "vanarin" pieneksi kierretty valo. Nämä pojat eivät tehneet mitään kiusaa, mutta ne Koselan pojat! Oikeita kiusankappaleita ne olivat! Kerrankin lauantaiyönä salpasivat meidät "sarajaan" ja pönkittivät ovet niin monella heinäseipäällä, että ne kyllä kiinni pysyivät. — Vasta Naskalin Salamonin saapuessa ennen puolta päivää, hän huutoa kuullessaan, tuli ja päästi meidät pois. Samalla hän piti pienen puheen. — Kait Pekka muistat tekstin? Lehmät ammua loilottivat, outoahan niistä oli kun aamulypsyäkään ei oltu vielä suoritettu, ja kohtapuolin olisi ollut jo ilta-askareiden aika.

Eräänä sunnuntaiaamuna lähdimme Koirasen Helenan kanssa joelle uistinta vetämään. Saatiin-

kin iso hauki, oikea vonkale! Minä pelkäsin niin hirveästi kun Helena kamppaili selkävoitosta sen petokalan kanssa, ilman minkäänlaista asetta, se sanottakoon. Ainoa ylimääräinen apuväline oli minun esiliinani, jonka avulla hänen viimeinkin sai heitettyä joen penkereelle uistimineen päivineen. Vielä enemmän pelkäsi sitten kun Myöhäsen Ale tuli vastaan kirkkomatkallaan ja me olimme olleet luvattomassa puuhassa. Kun muistelen, että joki olisi ollut rauhoitettu, kait Vaskelankosken lohien takia. — Siinä me kohtaamme toisemme kalapoliisin kanssa, meillä iso, vaivalla saatu vonkale pajun haarukassa. — Välistä vähän piilotimme kalaa. — Katso toiselle päin, komensi Helena! Ei katsonut Myöhäsen toiselle päin, ihaili vain tyttöjen onnea ja lienee mielellään ajatellut "olkoon kun on akat asialla". Puntarin koukussa kala painoi 3,250 kg (kolme kiloa). Sinä iltana oli sakin kalasoppa, oikea nyyttikestiltalta Helenan "hellan" ympärillä. Siinä oli paimenten iloa. Illan kuudessa tuli vieraskin. Toi Käkisalmen Sanomat. Siinä lehdessä oli silloisen pastori Liesmaan auto-onnettomuudesta. Se järkytti ja mielet menivät surullisiksi. Vieras toi muutakin. — Seuraavana päivänä sain Helenalta omenia. Tiesin, että ne olivat lähtöisin Kekkilän kartanon puutarhasta, ja uskon, että sen parhaimmasta puusta. Helenalla oli mukanaan varsa, "Huima" (muistanko oikein). "Huima" oli erittäin ihmisystävällinen, mutta voi vaihteeksi saada potkunkin sen pienistä kaviaista. Muistelkaahan vain pojat, Kekin Soini ja Pekka!

Käsitöitä ahersimme vapaa-ajat. Joku neuloi sukkaa, toinen lapasta, joku virkkasi pitsiä, toi-

nen merkkasi liinaa. Kun alkoivat syyssateet ja ilmat kävivät kylmiksi lähdimme kukin vuorollamme pois. "Lipattiin" taas tuo 20 km, ja aikaa oli.

Vain kaksi syksyä ennätin olla mukana, kun idän taivas tummeni ja maisemat muuttuivat.

Tuo sana AIKA oli silloin käsite jossa elimme, KIIRE lienee ollut käsite vain hädän hetkellä. Tänä päivänä ovat asiat muuttuneet. Kehitys on mennyt eteenpäin ja jalankulkijan pitäisi pysyä mukana. Itse omakohtaisesti olen ohittanut sen vaiheen, kun työmatkallani ajattelin:

Mutka tässä, kaarre tuossa, voi kun saisi suoraan juosta! Aikaa on niin vähän. Oikaisen tuon kulman tuosta. On niin kiire, pitää juosta! Ehtiä ain ennen muita.

Tänään on mielessäni: — Pysähdy ja ajattele, kannattaako kiirehtiä, juosta mutkat oikoisiksi, olo tehdä kiireiseksi?

Jo huomenna voi olla toisin.

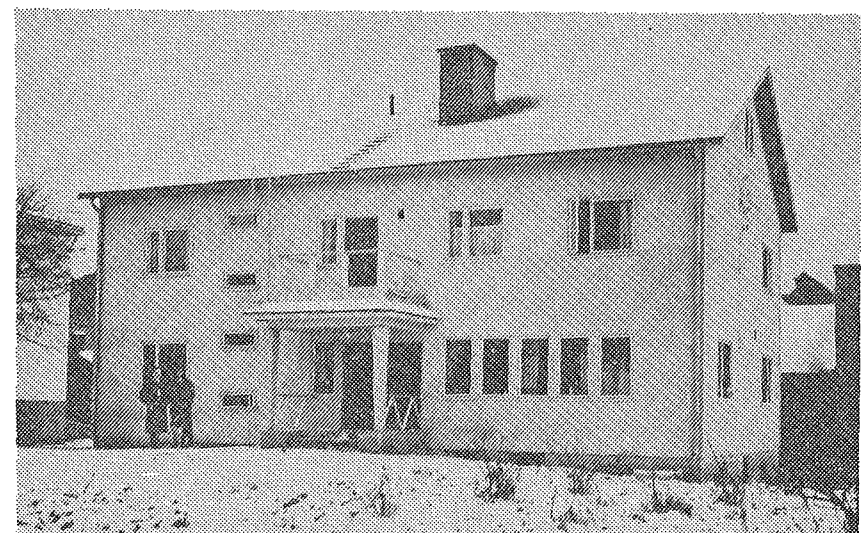
Pirkkalaisterveisin

Selma Maria

KERTOMUS KARHOLASTA

(VIIDES OSA)

Idän taivaalle alkoi näinä päivinä kerääntyä mustia pilviä. Rajalla oli rauhatonta. Kohti rajaa marssi myös vävy toisten miesten joukossa. Sodan alettua, ensimmäisten haavoittuneitten joukossa oli vävy. Hänen naapurinsa, uskovainen poika, jota äiti oli tyttärensä mieheksi toivonut, toimi lääkintämiehenä samassa yksikössä. Kuultuaan tutun äänen haavoittuneiden joukossa juoksi hän niitten parien luo. Siinä paareilla vävy hoki: — Poika se on, poika se on! Huomaatuaan tutun naa-

Hotelli-Ravintola Koskikartano Jämsänkoskella

Kun Teillä tie "tempasee" Jämsänkoskelle, niinkuin minulle kävi, sopii poiketa syömässä ja "kostuketta" nauttimassa hotelli-ravintola "Koskikartanossa", jossa on hyvä mahdollisuus myös yöpymiseen ja samalla voi jutella Taimi ja Sulo Luukon kanssa. Sillä heidän rakentamassa ja omistamassa liikeytaloissa on avoinna hotelli-ravintola "Koskikartano". Liik-

keen johdossa on nyt poikansa Pentti Antero Luukko ja vaimonsa Kaarina apunaan. Liike toimii nykyisin osakeyhtiönä ja tässä perheyhtiössä touhuavat voimiensa mukaan vielä Taimi ja Sulo Luukko, silloin kun terveys sen sallii.

Omalla tontilla oleva liikeytalo on melko kookas, ulkopuolelta valkeaksi rapattu rakennus jossa on useampia kerroksia. Katutasen alapuolella on ravintolan keittiö- ja varastotilat, seuraavassa kerroksessa on avoinna A-oikeyksi varustettu baari, sekä tilauksesta avoinna oleva viihtyisä kabinetti-sali. Toisessa kerroksessa on hotellihuoneet ja ylinnä on Taimi ja Sulo Luukon "kotikerros" jossa he asuvat, usein lapsenlapset rattonaan.

Heidän perheyhtiönsä harjoittaa liiketoimintaa myös Kokkolassa, jossa on avoinna englantilaistyylinen pub-ravintola. Tätäkin liikettä johtaa Pentti Luukko.

Aikaisemmin Luukot pitivät ravintolaa vuokratiloissa lähellä nykyistä liikeytaloaan, kunnes saivat Yhtyneiltä ostaa nykyisen tontti-

Syksyisissä syvänteissä

Syksyisissä syvänteissä
ruskan rauha kuvastuu,
ehtoosäteen kimmelteessä
juhlii värein salmensuu.

Hyvästi hellin heittää
syksyn tertut toisilleen.
Kohta usva tienoot peittää.
Alkaa aika unien.

Lammen lumpeenkukka nukkuu
unhon untukehdossaan.
Muistoin lintu jossain huhuu,
huhuu yhä uudestaan.

Niinpä iän iltahetken
palaa muistot kauneimmat,
elon syksyn syvänteihin
kultaoksat kaartuvat.

Lipuu rantaan koivun lehti,
— lautta vailla soutajaa.
Elonpurren kulku ehtii
rantaan ikuisuuden maan.

Siellä elo toisenlainen,
kaunihimpi vielä lie.
Aukeaako tähtisilta,
päättynyt kun tääll' on tie?

Kirj. "Keljan kukka"

maan johon itse rakensivat ja rakennuttivat nykyisen liikehuoneuston. Tämä tontti on nyt tehtaan laajennettua aluettaan jäänyt aivan tehdasrakennelmien syyleilyyn ja kauppaa on hierottu, mutta tehtaan nykyinen johto ei ole kovin kiinnostunut kaupasta.

Luukkojen pihamaalla oli istutettuna omenapuita ja marjapensaita, jotka eivät ollenkaan tykänneet viereen tulleesta tehtaasta, vaan kuivuivat ja kuolivat pois, mutta Yhtyneitten puolesta ajatellaan niiden kuolleen omasta halustaan, eikä pakon edessä!

Luukot ovat lähtöisin Sakkolan

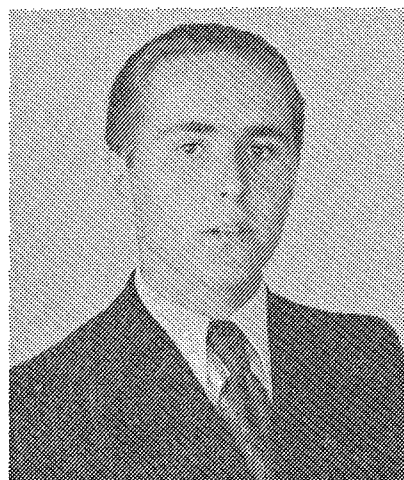
KUOLLEITA

Laura Uskalinmäki o.s. Vuorimäki, synt. 21.8.1886 Keuruulla, kuoli 19.7.1975 Kangasalla. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi.

Anna-Maria Patja o.s. Velling, synt. 23.11.1899 Valkjärvellä, kuoli Punkalaitumen Kanteenmaassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

Matti Kiuru synt. 1905 Sakkolassa, kuoli 1975 Orivedellä. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkala.

Paavo Saretsalo synt. 18.10.1931 Sakkolassa, kuoli lomamatkalla Skotlannissa ja siunattiin Cambrid-

Petäjärveltä. Jokainen Petäjärvellä aikanaan poikennut varmaan muistaa Tuomas Luukon näyttävän talon aivan asematien vierellä. Täältä mäntyjen katveesta he ovat muuttaneet ja tiensä on poikennut Jääskeen, Viipuriin, Toivakkaan, Nurmekseen, Outokumpuun ja lopuksi päättynyt Tampereen kautta Jämsänkoskelle vuonna 1946.

Luukot ovat elämäänsä tyytyväisiä, vaikka terveys jo ajoittain konstaileekin, he näkevät elämän valoisaa puolta johon aina elämänsä suuntaavat.

Viljo Purontaa

gessa Englannissa 30.7., jonka jälkeen vainajan tuhkauurna tuotiin Raisioon. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Riiska.

Lyydi Hakala o.s. Hakulinen, synt. 7.7.1913 Sakkolassa, kuoli 4.9.1975 Tampereella.

Syysruno

Syysmyrsky juoksee
yli kattojen.
Lakaisee roskat
sade pesee sen.
— Säilyvät muistot
kesän mennehen.

Säilyvät muistot:
Laulu lintujen
soimaan on jäänyt
soppeen sydämen.
Kukkien hohto
himentynyt ei,
vaikka ne pois
jo syksyn halla vei.

Kosketus kesän
kauniin, lämpimän,
virkisti niinkuin
käynti ystävän.
— Värejä hehkuu
syksy elämään

Elsa Tuokko

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJONEN

PUH. 77 071

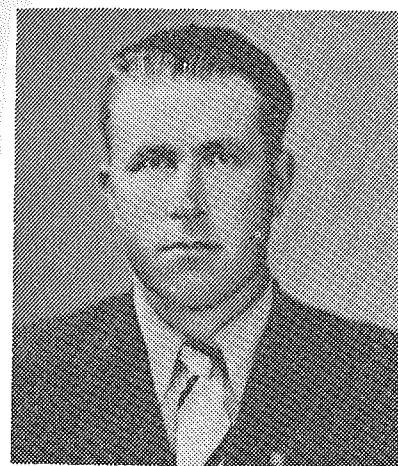
VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

80 VUOTTA täytti 29.8.1975 vanhaisäntä, ent. maanviljelijä Simo Repo kotonaan Vilppulassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Kaarnajoki.

70 VUOTTA täytti 16.8.1975 Helena Koiranen Vammalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Purpua.

70 VUOTTA täytti 17.8.1975 Emma Rautaneva o.s. Raaska Lempäälässä. Entinen kotikylä Sakkolan Pannusaari.

70 VUOTTA täyttää 18.11.1975 Juho Kurikka Tottijärven Joen-

pohjassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä ja viimeinen kotikylänsä oli Sakkolan Luprikkala. Hän on runsaasti avustanut lehteämme huumoria sisältävillä kirjoituksilla.

50 VUOTTA täytti 1.10.1975 maanrakennusurakoitsija Matti Tenkanen Tampereella. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Karhola. Hänen johtamansa maansiirtoliike on eräs maamme suurimpia yksityisiä alan liikkeitä.

50 VUOTTA täytti 6.12.1975 Irja Härkönen os. Karppanen Poris-

sa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

60 VUOTTA täytti 30.7.1975 Tauno Kiiski Vesilahden Valkkisissa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Riiska.

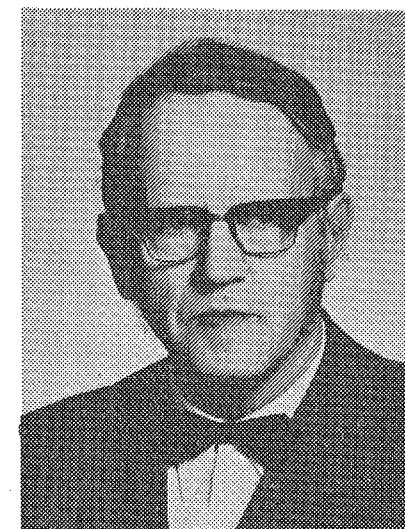
60 VUOTTA täytti 13.10.1975 Eino Nuora Espoossa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

60 VUOTTA täytti 16.10.1975 Sirkka Jyräs o.s. Anttonen Espoossa. Hän on syntynyt Raudussa ja hänen kotikylänsä Karjalassa oli Sakkolan Hovinkylä.

60 VUOTTA täyttää opettaja Aarne Roininen Jyväskylässä 15.11.1975. Hän on syntynyt Sakkolan Pannusaarella, jossa koulunkäyntinsä ohella hän on työskennellyt maatalouden parissa talvisotaan asti. Molempien sotien ajan hän oli esikunta-tehtävissä Puolustusministeriössä ja ilmavoimissa.

Valmistuttuaan opettajaksi 1949 on hän ollut opettajana Kankaanpäässä, Lappajärvellä ja Jyväskylässä. Cygnaeuksen kansakoulun opettajan virasta Jyväskylästä hän jää täysin palvelleena eläkkeelle ensi marraskuun viimeisenä päivänä. Varsinaisen opettajatyön ohella on hän parin vuosikymmenen ajan opettanut kirjanpitoa kursseilla ja kansalaisopistossa, hoitanut erilaisten liikkeiden kirjanpitoja ja toiminut kauan myös kerrostalon isännöitsijän tehtävissä.

Lappajärvellä hän toimi Karjala-seuran puheenjohtajana ja on Keski-Suomen Sakkola-seuran puheenjohtaja. Hän on avustanut kirjoituksin myös Suvannon Seutua.

Sakkolassa ollessaan hänen harrastuksiinsa kuuluivat urheilu-, nuorisoseura- ja suojeluskuntatyö. Täällä Kanta-Suomessa penkkiurheilu ja karjalainen seuratoiminta.

50 VUOTTA täytti 12.8.1975 Eino Johannes Patja Punkalaitumen Kanteenmaassa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa.

50 VUOTTA täytti 25.9.1975 opetusneuvos Matti Laamanen Helsingissä. Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä.

50 VUOTTA täyttivät 12.9.1975 Saara ja Aune Karvonen Lemppälän Moisiossa. Heidän entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjärvi.

Jukka Niemi

Vesilahti

PAAMYMALAMME

ja

MYYMALAAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

NIEMELÄN VALOKOPIOLAITOS

HÄMEENLINNA — PUHELIN 24 522

EKA KARPANEN:

Nykyajan Pietarissakäynti

SAKKOLALAISTEN TOIVIORETKI KAUTTA KANNAKSEN

Viime kesäisen onnistuneen Heinäveden retken innoittamana päätyi Helsingin Sakkola-Seura tänä kesänä toteuttamaan vielä suurisuuntaisemman matkahankkeen: bussiretken Leningradiin Viipurin ja Kannaksen tuttujen maisemien halki ja niin likeltä vanhoja kotikonttuja kuin mahdollista. Sakkola, nykyiseltä nimeltään Novinka on tärkeää sotilasaluetta, joten sinne pääsy on ankarasti kielletty. Sotilasaluettahan se oli ennenkin Kiviniemen ja Valkjärven kasarmeineen.

Helsingin Sakkola-Seuralla oli onni saada matkanjohtajaksi ja sitä ennen matkahankkeen kehittäjäksi oman seuran isäntä Urho Kallonen, joka vuotta aikaisemmin oli oleskellut Leningradissa työasioissa. Hänen työryhmänsä oli ollut koristelemassa silloin valmistunutta hotelli Sovjetskajaa Neon-valomainoksin. Myös autonkuljettaja oli sama kuin viime kesänä, sakkolalainen Kauko Haikonen.

Matkalle lähtö tapahtui lauantaina 28. 6. aamuaikaiseen kello 7. Onnellisempia olivat ne, jotka olivat osanneet varata matkalle evästä, kuin me, jotka lähdimme matkaan vain pari kahvikuppia kumonneena. Kumpiakin toki mahtui tuohon 38 retkeläisen joukkoon, joista suurin osa oli ensikertaisia idänmatkaajia.

Vasta Virojoella sikäläisessä matkaravintolassa oli mahdollisuus kostuttaa suuta ja kurkkua sekä täyttää vajaan tunnin väliaikaa. Raja-asema Vaalimaata lähestyttäessä saimme kuulla matkanjohtajan ohjeita käyttäytymisestä tullissa: parsta on pidettävä

vä peruslukemilla — jos vähänkin virnuilet tai arvostelet sikäläisiä systeemejä, voit olla varma, että tavarasi pengotaan ja syynätään tarkkaan ja bussin pysäköintiaika voi venähtää monen tunnin mittaiseksi.

Kiitos Urkin ohjeiden — menetimme tuskin tuntia Vaalimaan ja Ylä-Urpalan tulliasemilla, paitsi sen pakollisen tunnin, jonka jouduimme lainaamaan viisarin siirrossa rajalla ja jonka palatessa saimme takaisin.

Tämän jälkeen olikin entisten tuttujen paikannimien tilalle sovittava uudet — venäläiset, jotka selvisivät monistetusta reittiselosteesta matkalla Ylä-Urpala — Leningrad. Tienvarren kilvissä venäläisin aakkosin kirjoitettuna niiden ymmärtäminen entisestäänkin vaikeutui. Ja tällaisia olivat tutut paikannimet uudessa asussaan: Säkijärvi = Kondratjevo, Vila-joki = Tchitkovo, Heinilahti = Tshulkovo, Tervajoki = Bolshoje Pole, Suur-Merijoki = Seletsno, Tienhaara = Kravtsoho ja Viipurin on Viborg.

Eikä maisemissa tapahtunut muutos ollut juuri lohdullisempi kuin nimistönkään. Yleensä ei tienvarressa näkynyt minkäänlaista asutusta tai toimintaa. Vila-joella tosin ajoimme vanhan kylän läpi, mutta ei sielläkään näkynyt mitään elämää. Kaikki viljel-mät olivat vankasti paketissa, metsittyneet ja heinittyneet.

Jo paljon ennen Viipuria näkyi kaupungin takaa kohoava korkea masto. Myöhemmin arvioin sen sijainniksi Papulan urheilukentän seudun. Osa siitä on ehkä entisen

näkötorni Pilipuun paikalla. Palvelee arvattavasti Viipurin seutua radio- ja tv-tornina.

Entisen matalan ja kapean Kivisillan kohdalla saimme nyt matkata ainakin kymmenen metrin korkeudessa. Tuon korkean sillan alitse kulkee nykyisin Saimaan kanavan laivaliikenne. Jo Tienhaarassa alkava silta jatkuu Sorvalin siltana, ohittaa Viipurin linnan vasemmalta ja Hiekan kohdalla muodostaa uuden Linnansillan päätyen Eteläsatamaan Salakalahdessa, lähelle Kauppatoria.

Salakalahdenkadulla, jossain entisen Savo-Karjalan Tukku-liikkeen paikkeilla oli katu suljettu rakennustyömaan takia ja bussi joutui ajamaan kauppatorilta toiselle, Punaisenlähteentorille, kiertämään torin ja sillä seisovan Leninin patsaan sekä pitkin Repolankatua rautatieasemalle.

Aurinkoisen kesän harvoista sadepäivistä yksi osui kesäkuun viimeisen lauantain kohdalle, jolloin sakkolalaisbussi matkasi kohti Leningradia. Sade oli tosin ajoittaista heikkoa tihkua joka sekun näytti tauonneen kun joukkomme purkautui bussista Viipurin asema-aukiolla. Osa suunnisti asemaravintolaan tai aseman Berjozkaan, suurin osa hajaantui kaupunkia katselemaan. Minä ja meikäläiset olimme kiinnostuneet siitä ainoasta talosta, joka oli säilynyt eheänä entisen Karjalankadun vasemmalta puolella. Se oli ollut Karjalehden toimitalo — työpaikkani 30-luvun alussa. Vanhemmissa piirakennuksissa toimivat silloin Karjalan toimitus, paino ym. laitokset. 1929 valmistui tämä ka-

dunvarren rakennus, Viipurin modernin liikepalatsi, punatiiltä, mustaa graniittia ja lasia. Se oli ensimmäinen talo Viipurissa, jossa oli hissipoika — oikein piccolo-pukuinen — ja se olin minä. Silloin oli talon ylimmissä kerroksissa hotelli Knut Posse, nyt nähtävä olevan hotelli Viborg. Pohjakerroksessa, silloisen Karjalan tilaus- ja ilmoituskonttorin paikalla on nyt hiljattain suomalaistyönä sisustettu turistimyymälä Berjozka.

Turistimyymälä oli juuri suljettu tunnin ajaksi, joten läksimme pitkästä aikaa Torkkeli-kävelylle. Siinä olivat ensimmäisinä Espilän rauniot nuoruutemme Torkkeli-kävelyn käännekohtassa. Yritimme tunnistaa entisten liikkeen sijaintia kuten Suomalaisen Kirjakaupan, Pimenoffin kangaskaupan, Aarnen kultasepäntiikkeen... Osa liikekadusta oli rakennustelineiden peitossa. Pursiaisen kahvila—konditorin paikalla oli jonkinlainen leipäpuoti nytkin.

Kivetyllä kauppatorilla seisoivat Pyöreä torni paikallaan, joskin aitojen ja telineiden ympäröimänä. Sitä on kuulemma ryhdytty entisöimään — oikein ravintolaksi — vanhojen hyvien aikojen malliin. Kuljimme Mustainveljestenkatua ylös, sitten Linnankatua mäelle missä Vahtikellotorni seisoivat kuten kauan ennen, kellokin jopa ajassa. Laskeuduimme Vesiportinkatua alas Karjaportinkadulle. Ilah-tuneina totesimme myös erästä

Vesiportinkadun vanhaa taloa entisöitävän.

Kävelymme aikana oli alkanut jälleen sataa tihuutta ja se yltyi sitä mukaa mitä kauemmaksi kävelimme. Melko märkinä palasimme bussille ja kohta matkasimmekin jälleen kohti Kannasta. Sainiöllä (Tsherkasovo) on Viipurin bensa-asema ja siellä saimme polttoainetäydennystä sekä meno- että tulomatkalla.

Viipurin jälkeen näkyi jo maaseudullakin enemmän elämää matkareitin varrella. Kyyrölä (Karasnoselskoje) näytti melko vilkkaalta paikkakunnalta ja Kivennapa (Pervomaiskoje) oli melkein kuin teollisuuskaupunki. Ja seuraava pysähdyspaikkamme olikin kaupunki, leningradilaisten suosima kylpylä- ja lomaviettopaikka Terijoki (Zelenogorsk). Tunnin seisokin aikana ehdimme todeta, että siellä on meidän ajoistamme tapahtunut pelkkää edistymistä.

Viimeinen tunnetumpi paikka entisen Suomenmaan puolella oli Kuokkala (nyk. Repino). Sehän oli Ilja Repinin kotikylä ja sijaitsee siellä nykyisin Repinin asunotomuseo. Lähistöllä on huomattava merikylpylä sekä ravintola "Gorka" ja lomakoti "Dyynit".

Matkan aikana oli selvinnyt, että majapaikkamme Leningradissa on upouusi hotelli nimeltä "Sputnik". Sen sijaintipaikka on uudessa Viipurinpuolen kaupunginosassa, seudulla, missä Lenin oli mailla ja piileskellyt vallanku-

mouksenaikaisilla Suomen matkoillaan. Koska seutu on uutta asutusaluetta, ei se esiinny siinä vanhassa Leningradin kartassa, jonka mukaan kuljettajamme piti sinne suunnistaa. Siitä syystä jouduimmekin tarpeettomasti harhailemaan hotelliamme hakien. Lopulta eräs suomea puhuva nuorimies tarjoutui mukaamme op-paaksi. Muutamia kilometrejä takaisinpäinkin ajeltuamme löytyi lopulta "Sputnik" ja siellä jo meitä odotellut opas.

Opas oli nuori vaaleatukkainen rouvasihminen kotoisin Petroskoista, nimeltään Leena Vainik. Hän puhui melko hyvää suomea ja kertoikin opiskelevansa suomenkieltä Leningradin yliopistossa sekä näin kesäaikana toimivansa Inturistin matkaoppaana. Hänen selostuksensa oli varsin elävää ja mielenkiintoista, ja hyvin hän näytti tuntevan Leningradia sen varhaisinta historiaakin myöten.

Jo ennen majoittumistamme opas ilmoitti, ettei hotelli voikaan järjestää ruokailuamme, vaan niin aamiaisella kuin lounaallakin jouduimme käymään keskustassa Nevskin varrella sijaitsevassa ravintola Moskovassa. Ensimmäinen ateriamme lounastailounas oli jo jonkin verran myöhässä. Matkaa ruokapaikkaan on kymmenisen virstaa ja bussin lähtöön aikaa tuskin tuntiakaan.

Kun kyseessä oli päivän ainoa ateria, oli se jokaiselle tärkeä. Kun sitten pöytiin sijoituttuessa jouduimme toteamaan, että kaksi joukosta puuttui, oli joidenkin mielestä ilmassa jo skandaalin käryä. Bussin lähtiessä luku oli kyllä täsmännyt, mutta myöhemmin totesimme, että lukuun sisältyivät kuljettaja ja opas. Ja kärsivänä osapuolena oli kaksi naishenkilöä, jotka olivat otaksuneet lähtökellällä ainakin kolkutettavan ovelleen.

Jalmari Naskali
K I I T T Ä Ä

Ilaksi oli opas tilannut huvitteluhaluksille pääsyn oman hotellin ravintolaan. Ruokailusta palat-
tuamme oli ravintolassa jo täysi rieha päällä ja ovella valtava jo-
no. Vanavedessämme onnistui si-
sälle keinotella jokunen neuvosto-
kavaljeerikin. Eräs sellainen teki
Terttu-käläni kanssa mainion yli-
määräisen "floor shown".

Kaksi kokonaista päivää Lenin-
gradissa kului varsin tiiviin oh-
jelman merkeissä. Ruokailumat-
kat keskustaan kahdesti päivässä
veivät jo viitisen tuntia, lisäksi oli
kiertoajeluja, Eremitas, Isakin
kirkko, sirkus, käynti Pietarho-
vissa ja samalla matkalla metro-
ajo.

Erikoinen tapaus oli polttoai-
neen täydennysmatka. Siellä kun
ei ole huoltoasemia aina matkanne
varrella, todennäköisesti vain yksi
tuon laajan miljoonakaupungin
alueella ja sekin sen toisella laita-
malla. Kun sinne lopulta löydettiin
ja aikamme jonotettiin, oli vähällä
tyssätä koko naftan saanti. Jos-
tain kopin ovelta alkoi yht'äkkiä
kuulua kiukkuista venättä ja koh-
ta tuli oppaamme hädissään selit-
tämään, että joku meikäläisistä
ulkona jalotellessaan oli valoku-
vannut huoltoaseman henkilökun-
taa. Siitä meteli. Säilyi kuitenkin
kamera ja polttoainetäydennystä-
kin saatiin.

Toinen, sanoisinko myönteisem-
pi kokemus sattui, kun tiiviin päi-
väohjelman päätteeksi viimeisenä
iltana oli päätetty tutustua kau-
kasialaisen ravintola Bakun ilma-
piiriin ja ruokalistaan. Ei tuntu-
nut järkevältä käydä kiireesti lou-
naalla ehtiäkseen sen jälkeen ka-
dun toisella puolella sijaitsevan
Bakun ruokapöytään, joten pää-
tettiin luopua sen päivän lounaas-
ta. Kun ateria kuitenkin kuului
maksettuaan matkapakettiin, saim-
me sen kukin omana eväspaketti-
na. Paketti sisälsi mm. 2 pulloa

Toimituksen tuoli

Vakavassakin tapahtumassa on
monesti mukana huumoriakin, kun
sen vain tajuaa. Nyt kerron teille
Jalmari Naskalin minulle kerto-
man tarinan siitä, kun Valtten
Aarnio oli v. 1917 vartiossa Hai-
termaan ja Sipilänmäen välisellä
maantiellä. Vartionvaihto tapahtui
Sipilänmäen taloissa.

Niikuin monesti on kerrottu tä-
mä oli rautatien rakentajien täh-
den hyvin hermostuttavaa aikaa.
Olihan uhattu lähteä ryöstämään
koko pitäjän tavarat ja lisäksi pi-
ti jouluyönä polttaa kirkko!

Nämä pelottelet herättivät paik-
kakuntalaiset vastatoimiin ja tiel-
le asetettiin yön ajaksi vartiot.
Oli mukana haulikkokin, mutta

olutta, mitä muuten varsin harvoin
oli saatavissa, leipää, voita, piira-
koita, makkaroitu, muniä ym. Se
sattui sopivasti evääksi matkalle ja
riitti sitä tuliaisiksi kotiinkin.

Sen jälkeen ei sitten enää Lenin-
gradin keskustassa käytykään.
Lähtöpäivän aamiaisen syötiin
Sputnikin ravintolassa ja lounas
Viipurissa. Välillä oli poikettu
Kuokkalan ja Terijoen välillä ui-
massa käsipohjaa Suomenlahden
matalikolla, mitä tuntui riittävän
loputtomiin.

Vielä jäi jotain mieleen Viipu-
rista paluumatkallakin. Nyt oli
Karjalan talon Berjozka auki ja
siellä mahdollista käyttää jäljellä
olevat ruplat. Oli vielä tarkoitus
poiketa Viipurin linnassa ja pää-
symaksuksi linnan torniin piti
säästää 20 kopeekkaa. Bussi py-
säytettiin Salakkalahden rantaan
ja käveltiin muutama sata metriä
vanhan Linnansillan kautta linnan
pihaan. Siellä ei juuri näyttänyt
tapahtuneen muutoksia 40 vuo-
teen. Torniin johtava ovi oli kui-

uskottiin myös hierojan työkalu-
jen tehoon.

Eräänä iltana lähti tuomari Hel-
le Noitermaan kieverista kieveri-
kyydillä kohti Sakkolan Virkin

tenkin ehditty sulkea eikä sitä
monista yrityksistä huolimatta
saatu meille aukenemaan.

Bussille palatessamme parveili
ympäriimme tavanmukaisia pu-
rukuminmetsästäjiä. Autossa tas-
kussani oli muutamia jäljellä ja
virkoin, että täytyyhän Viipurin
poikien saada purukumia. Avoi-
mesta bussin ovesta niitä jakaes-
sani ilmestyi bussin perään milli-
sien moottoripyörä ja pojat am-
pasivat pakoon molempiin suun-
tiin sataman reunusta pitkin mi-
liisit kintereillä. Vielä Linnan-
silltaa ylittäessämme saimme au-
ton ikkunasta nähdä nuoren puru-
kumin kerjääjän joutuvaan milli-
sien huostaan.

Niinpä niin. Kun nyt näitten
kokemusten valossa kuvittelee en-
tisen sakkuloisen Pietarinreissua
ja vertaa sitä nykysuomalaisen
Leningradinmatkaan, ei taida var-
sin suuria eroja huomata, — kun
ottaa huomioon, että aikaa on ku-
lunut yli puoli vuosisataa ja mies-
polvia vaihtunut pari, kolme.

Kirje Savonlinnasta

Tervehdys kaikille Suvannon
seudun karjalaisille täältä kauniis-
ta Savonlinnasta!

Tämä kaupunki otti minut
omakseen jo 19. 3. 1940, sen surul-
lisen pakomatkan päättyessä mei-
dän kohdaltamme. Tähän, silloin
raunioita täynnä olevaan kaupun-
kiin jouduin armeijan kyydissä.
Hetimit hyväksyin tämän luonnon-
kauniin kaupungin uudeksi koti-
paikakseni ja minut myös suureksi
ilokseni hyväksyttiin tervetulleek-
si ja katsottiin tarpeelliseksi paik-
kakunnalle. Olen siitä saakka viih-
tynyt täällä niin hyvin, etten voi
ajatellakaan muuttoa muualle!

Uuden omakodin sain kauniilta
paikalta, aivan keskeltä kaupun-
kia, läheltä valkokylkisten laivo-
jen satamaa, jossa kesäisin on ko-
vasti vilskettä. Turisteja tulee ja

selvisi ja koko tapahtuman "san-
karit". Komosen kieverin kyyti-
poika ei yöllä uskaltanut lähteä
paluu-matkalle, vaan yöpyi Virkin
kievarissa ja vartioi navetan puo-
lella ovella sen ajan kun tuomari
pesi housupyykkiään karjakeit-
tiössä.

Kyytipolika oli ainoa joka tässä
kahakassa hyötyi: Paitsi kyyti-
maksun, sai hän 2 mk siitä kun oli
ovivartiossa pyykkituvalla!

Tämän jälkeen ilmestyy vielä
joulunumero, jonka etusivun tai-
teilee Eka Karppanen. Ensi vuon-
nakin on tavoitteena ilmestyä 8
kertaa vuodessa, kustannusten pa-
kottamana on tilaushinta 15 mark-
kaa vuosi, joka ei liene monelle-
kaan liian suuri rasitus. Tiluksia
ottavat vastaan kaikki postitoi-
mistot ja lehtiä välittävät liikkeet,
sekä tietysti asiamiehet ja lehden
konttori.

Muistakaa tilata kotiseudun leh-
ti jokaiseen kotiin!

toiset lähtee joukottain risteile-
mään laivoilla Saimaan sinisiä aal-
toja pitkin ja nauttimaan veden
välkkeestä. Aamupäivällä laivat
lähtevät ja illalla palaavat sata-
maan takaisin. Lisäksi on laiva
joka ajaa ympäri Savonlinnan,
jonka jyhkeät näkymät sivuutet-
tuaan jatkaa risteilyä Saimaan
saaristossa. Tämä laiva on nimel-
tään "Figaso" ja lisäksi on pikku-
aluksia kaksi. Vesibussi "Salme-
tar" ajaa kaupungin ympäri kier-
tävää laivareittiä ja poikkeaa ro-
manttisiin "Rauhanlinnaan" ja
"Putkinotkoon".

Kaupungin ja sivistyselämän
suurin tapahtuma vuosittain on
Oopperajuhlat Olavinlinnan alueel-
la. Tämä tilaisuus tempaa joka
vuosi vuoden jälkeen pyörteisiinsä
ja aina tulee katsottua näytökset
yhtä suurella innostuksella. Lisä-
nä on vielä täällä pidettävät iha-
nat musiikkipäivien esitykset, loist-
tavat konsertit ja nuorten musiik-
kileiriläisten liikuttavan kauniit
esitykset. Näissä esityksissä lapset
pätevien opettajien johtamana
suurella antaumuksella esittävät
parastaan.

Savonlinnan kesäteatteri sijait-
see järvenrannalla Kasinosaarella,
jossa Kaupungin teatteri esitti
Kyllikki Mäntylän näytelmän "Op-
ri ja Oleksi". Tämän lisäksi on ol-
lut kaupungin alueella monenlaisia
näyttelyitä, hyvin mielenkiintoisia
katseltavia, mutta nyt tämä elo-
kuun viimeinen viikko on hiljentä-
nyt kaupungin elämän ja tämä on
muuttunut koulukaupungiksi. Kou-
lulaisia täällä on paljon, kadut
täyttyvät heistä koulupäivinä
aamuin ja illoin.

Tämän kauniin kesän päätteeksi
en malta olla lisäämättä ajatuksia
ja tunteita kuun loisteesta

ASA-Cordes
Ulkomitoiltaan markkinoiden pie-
nin, 4 kg täysautomaattinen pesu-
kone. Vain
64x55x43 cm.
Ruostumatonta
terästä.
Pesurumpu itse
irroitettavissa.
Vapaavalintaiset
ja kiinteät
ohjelmat.

kairimo
KODIN TAVARATALO

Lempäälä, puh. 74 402

YRJÖ TENKANEN

Mitä Tenkanen-Tengen sukututkimus kertoo?

Hallinnollisella alalla on mainittava Berndt Fridolf Johanpoika Tengen, s. 10. 3. 1836 Vehkalahdella. Hän toimi kruununvoutina Jääskessä ja Salmissa, koti impi-lahden kirkonkylässä, k. 28. 12. 1897 Impilahdella. Puoliso Selma Johanna Wilhelmiina Bonsdorff, s. 23. 8. 1842 Tampereella, k. 16. 8. 1932 Oulussa. Poikansa Aarne Hjalmar Ilmari Tengen, s. 27. 3. 1884 Jääskessä, valmistui hovi-oik. auskul. 1916 ja oli ylimäär. esitt. Uudenmaan lääninhall. 1916—17, ylim. virkam. Senaadin maa-taloustoimik. ja ekspettööri 1918 sekä valtioneuvoston ylikirjaaja 1916—48. SVRR, Suomen kanoottiliiton kultamerkki, valiomerkki retkeilymelonnassa, urh. pronssi-ansiomitali. Puoliso Ingeborg Elisabeth Lipp, s. 4. 1. 1887 Nuggenissa Eestissä, k. 19. 2. 1930 Helsingissä. Toinen puoliso Silja Lydia Korkala, s. 11. 11. 1898 Oulussa, alempi oik.tutk., varanotaari, puol. minist. kanslisti, Helsinki.

järven yllä. Katselen ikkunastani ja näen edessäni virran, johon kuu loisteellaan luo väreilevän sillan. Kuun hohdetta ihaillessa syysillan ja lintuin levähtäissä myöhäisillan, sisimmäissään ilo väräjä, sanat tyhjät onnen hävittää, siksi hiljaisuutta, hiljaisuutta, illan ihannutta ikkunastani katselen. Aamu tyynenä virtan valoa luo, veden kalvoon rannat kuviansa tuo. Järvi siintää, hohtaa, säteilee ja linnut livertäen kiitoksensa Luojallensa toivat. Ihanaa oli kesä jälleen suvisessa Suomessa.

E. Elina Kuisma
Satamak. 11 B 28
Savonlinna 13

Tuomareita on suvussamme sukukirjan mukaan 5 ja alemman oikeustutkinnon suorittaneita 4, toimien erilaisissa alan tehtävissä.

Insinöörialalla, johon liittyy hal-lintoala, edustaa Arvo Johannes Juhonpoika Tenkanen, kaupunginjohtaja, s. 3. 1. 1898 Leivonmäelä, k. 2. 11. 1966 Raahessa. Dipl. ins. 1923, muutti 20. 7. 1928 Käkisalmeen, sähkölaitoksen johtaja Käkisalmissa 1930—39 ja Kotkassa 1939—43. Kaupungin ja sähkö-laitoksen johtaja Käkisalmissa 1943—44 ja samoin Raahessa 1945—61. Käkisalmen yht. koulun luonnonop. op. 1924—30 luottamus-tehtäviä kunnan kuntainvälisissä elimissä 1924—61. Vm 2, VR4, SliR, VssAM. Erik.harr. pianonsoitto. Vih. 3.8 1927, Johanna Loviisa Pulkkinen s. 22. 6. 1900 Lappeenrannassa, farmaseutti, k. 7. 11. 1957 Raahessa. Heidän poikansa dipl.ins. Risto Tenkanen on s. 2. 6. 1929 Käkisalmissa ja on Raurma-Repola Oy Lokomon tuotanto-päällikkö. Lähes samaa ikäluokkaa edustaa rak.ins. Osmo Eeronpoika Tenkanen Opetusministeriön korkeakoulu- ja tieosastolla Tapiolas-sa, s. 20. 4. 1932 Helsingissä.

Aikaisemmin oli suvussa useita kanavainsinöörejä ja nyt maanmittausinsinöörejä. Sukukirjasta voimme löytää 17 insinöörin nimen. Kun alaa sivuavat 7 tekniikkaa ja muutama rakennusmestari otetaan samaan ryhmään, on suvussa omasta takaa taitoa rakentaa mitä vain halutaan tehdä.

Koulualalla on suvussa ollut ja on edelleen huomattava edustus. Maistereita, pääasiassa oppikoulun lehtoreita, on sukukirjassa mainittu 14 ja kansakoulun opettajia 18. Erikoisesti on mainittava opettaja Helmi Amanda Charlotta Fridolfin tr. Tengen, s. 1. 12. 1875,

k. 14. 8. 1971 Helsingissä. Hän oli voimistelun opettaja Sortavalan seminaarissa ja Mikkelin kuoromykkäkoulussa sekä veiston op. Helsingin kansakoulussa yli 40 vuotta. Hän oli myös naisten oikeuksien innokas puoltaja, naisliitto Unionin kunniajäsen 1928 alkaen ja sai kultaisen ansiomerkkin 1950, Helsingin kansakoulun naisop. yhdistyksen, Suomen naisop. liiton ja Suomalaisen Naisliiton kunniajäsen sekä Helsingin voimisteliiton ja AK-klubin jäsen. Hänelle on myönnetty Helsingin kaupungin kultainen ansiomerkki. Hän oli myös ensimmäinen naisautoilija omalla autolla Suomessa, ja oli sukumme vanhin jäsen kuollessaan tähän aikaan mennessä.

Suvun opettajakunta on niin suuri, että se pystyisi kouluttamaan koko suvun lapset, jos molemmat voitaisiin koota samalle paikkakunnalle.

Miten on sitten terveytemme hoidon laita? Ei hyvä. Sukuluettelossa esiintyy vain yksi eläinlääkäri Erik Herman Hermanninp. Tengen s. 24. 4. 1905 Impilahdella, k. 24. 11. 1959 Helsingissä. On tosin 3 hammaslääkäriä, 3 farmaseuttia, 2 laboranttia ja 8 sairaanhoitajaa. Totean: ei riitä suvulle.

Kaupallista alaa edustaa 4 ekonomia, joista pari liikkeiden toimitusjohtajaa, 7 merkonomia, 3 kauppiasta, 5 myyntimiestä, 3 kassanhoitajaa ja useita myyjiä, joten kauppiasvertakin suvun suonissa virtaa. On myös erilaisten laitosten esimiehiä ja osastonhoitajia, kumpiakin 4 ja kirjanpitäjiä, mainoshoitajia, kirjeenvaihtajia sekä posti- ja konttorivirkailijoita. Erilaista liiketoimintaa, kuten rakennus, erilainen pienteolli-

suus, maansiirto- ja muun tavarankuljetuksen harrastajia on 10. Teknikkoja on omasta takaa ainakin 6 ja rakennusmestareita 2. Taidealat, musiikkia lukuunottamatta, ovat olleet vain vähän suvussamme edustettuina. Sukuluettelossa kuitenkin kuvaamataiteilija Naemi Sofia Tengen.

Sotilasala ei niin ikään ole meitä erikoisesti viehättänyt. Avio- liittojen kautta on kuitenkin tullut sukuun neljä upseeria. Reservin upseereja ja aliupseereja on silti muutamia kymmeniä ja tätä isänmaata on tarvittaessa puolustettu kunniakkaasti miehestä mieheen veriuhrerein saakka. Todistuksena tästä ovat ne seitsemän sukumme miestä, jotka kaatuivat viime sodassa ja lepäävät sankarihaudoissa Karjalassa. Muistamme myös niitä miehiämme jotka sodan haavoista vieläkin kärsivät. — Vielä meidän ammatteista puheen ollen on muistettava se ammattimiesten ja naisten joukko jotka ammattikouluissa ja erilaisilla kursseilla ovat hankkineet tietonsa ja taitonsa ja työskentelevät nyt eri ammateissa. On sähköasentajia, hitsareita, putkija rakennus- sekä metsämiehiä jne. On perheenemäntiä, karjanhoitajia, ompelijoita, kutojia ja monilla muilla aloilla työskenteleviä. Jokainen henkilö on omalla alallaan tarpeellinen ja tärkeä. Hyvää yritteliäisyyttä on suvussamme aina ollut. Sikäli, kun omat voimat, tiedot ja taidot ovat karttuneet, on lähdetty kotipesästä itsenäisesti elämään eteenpäin yrittämään. Vanhemmilta peritty sitkeys ja situkkuus on jatkuvasti innostanut sukumme jäseniä pyrkimään yhä parempaan elintasoon. On ahkeruudella noustu hyvinvointiin, josta vielä viisi sukupolvea taaksepäin ei osattu aavistaakaan. On vuoroin rukoiltu ja tehty työtä. Hyvä Jumala on siunannut sukumme työn.

VISKARIN SUKUSEURAN KOUS pidetään Tampereella Suomalaisella Klubilla Puutarhak. 13 lauantaina 1 päivänä marraskuuta 1975 klo 10.00. Tervetuloa! Terve Viskari

SUVANTO-SÄÄTÖ KUTSUU sakolalaiset sotaveteraanit ja sotainvalidit puolisoineen yhteiseen tilaisuuteen, joka pidetään Tampereella Suomalaisen Klubin juhlasalissa Puutarhak. 13 lauantaina 13 p:nä JOULUKUUTA 1975 klo 12.00. Tervetuloa!

§ § § Vast. nopeasti kirjekselyihin
§ § § **KAKIISA**
§ § § **LAKIASIOISSA.**
§ § § Avioerot, avioehdot, testamentit, perunkirjotukset, kiinnitykset, perinnöt, elinkeino-, velkomis-, liikenne-, riita-, rikos ym. jutut erikoisdoin. Maksuttoman oikeudenkäynnin anomukset vähävaraisille. Oikeudenkäynti- ja asiakirjalaidintapalvelut kautta maan. Tiedustelut osoitteella:

LAKIASIAIN
NEUVONTAKESKUS
49401 Hamina 67

KUN MINÄ KOTOANI LÄHDIN.....

(jatkoa edelliseseen)

Tuuli lämmin kuin rieskamaito heräsi henkiin.

Sen ensikosketus uinuvaan luontoon oli hellä ja herkkä kuin nuoren tytön huulien sipaisu. Vain hivenen liikkui koivujen lehdet ja heinien latvat nyökyttivät päitään.

Taivaan sinessä sousi harsomaisen hauras pilvenhattara. Pilvi toi mieleen morsius-hunnun, sadun keijut ja sinipiikojen häät.

Suomen luonto valmistui kohtaamaan mielitiettyänsä — yöttömän yön. Juhannukseen oli aikaa enää muutaman viikon verran.

Harjanteen laella keskellä maantietä seisoi pieni poika. Hajaraisin, kädet lanteilla kuin joukkojaan komentava kenraali, seisoi poika ja tähyili edessään avautuvaa laaksomaista maisemaa.

Siellä, alhaalla laaksossa, kävi versova elämä voittoisaa sotaansa väistyneen talven tuholaisia vastaan. — Jälleen koki luomakunta Luojan ihmeen — Kuolemasta versoi uusi elämä.

Monipäiväinen sateeton hellekausi sai lämpimän ilman väreilemään. Auringossa kylpevät Pu-

namullan harjanteet näyttivät suorastaan elävän.

Vähitellen autereiset ilmamasat muuttuivat sinertäviksi ja kaukaa kantautui nenään savun haju. Olisikohan rajantakaisissa metsissä syttynyt metsäpalo

Anu-emäntä maata hipovassa kirkkohameessaan oli ehtinyt jo mäen alapäähän. Mustan kirkko-huivinsa oli emäntä työntänyt niskaansa. Hartioille laskostautunutta mustaa huivia vasten näytti emännän harmaantunut tukka sädehtivältä sädekehältä. Se oli auringon leikkittelyä vuosien harmaannuttaman vanhuksen hopean hohtoisilla kutreilla. — Se oli symbolistinen kunnianosoitus karmaatalonpoikien kirotkin kokien jalaiselle naiselle, joka lahjoitus-oli uskonut uuteen, parempaan päivään ja vielä vanhanakin kulki ylväänä kuin Karjalan karhu.

Huomattuaan emäntänsä etään-tymisen pinkaisi poika morsuun. Poika juoksi kuin nuori varsa ja saavutti emäntänsä juuri silloin, kun tämä oli kääntymäisillään sivutielle.

Tie, jolle emäntä kääntyi, leikkasi vinottain valtatie. Se oli Mängöstä tulevan tien jatkoa, jon-

ka rönsvileviä jatkeita pitkin päästiin Kyläpuolelle saakka.

— Tästä piäsyö meil suoraa, sano emäntä.

Noin puolen kilometrin mittaiseksi osoittautui tämä tie tältä osin, kun jälleen ylitettiin maantie. Maantie kylään päin oli loivahkoa alamäkeä, mutta toinen pää näkyi nousevan harjanteen päälle.

— Tuo harju tuossa on Raja-harju, sanoi emäntä ja kuin saatteeksi sanoilleen viittasi kädellään.

Kylätie, jota jälleen kuljettiin, kulki vähäisen suonreunaa pitkin. Suo oli Tissisuo. Suon takana kulki kylätie Ollikkaisen mäelle, jossa oli vain kaksi taloa.

Tissisuon loputtua tie ahtautui kahden aidatun alueen väliin. Oikeanpuoleinen alue näytti aidatulta laidunmaalta, jotavastoin vasemmanpuoleinen alue oli viljeltyä peltoa. Aidattujen alueiden väliset "kujaset" olivat verrattain leveät. Kujasten yläpäässä, keskellä kujasia oli suuri kivi, jonka kumpaakin sivua uursivat kärry-pyörien uurtamat uurteiset urat.

Kiven kohdalla emäntä pysähtyi.

Poika seurasi emäntänsä esimerkkiä, pysähtyi ja painoi takapuolensa kiven kylkeä vasten.

Loitonevan auringon vinosti suuntautuvat säteet loivat tielle kaksi pidentyvää varjoa. Päivä tapaili illansuuta ja hellekin helppotti vähän.

Nyt sai poika ensimmäisen ker-

ran tilaisuuden lähemmin tarkastella emäntänsä ulkoista olemusta.

Emäntä oli pieni, laiha, mutta sinnikkään näköinen nainen, jonka uurteiset kasvot ja syvälle painuneet silmät kertoivat lujasta, peräänantamattomasta luonteesta.

Harmaat, ajan hopeimat hiuksensa oli emäntä kammannut taaksepäin, jossa ne huipentuivat niskaan kierrettyyn nutturään.

Emännän ulkonevat poskipäät, syvälle vajonneet silmät, kapea, ohut huulinen suu ja tarmoa uhkuva olemus antoivat kuvan naisesta, joka tiesi mihin pyrki ja mitä tahtoi. Se oli kuin kuva kesyyntömättömästä kotilasta.

Nyt poika tiesi, että emäntä olisi tiukka, tarpeen vaatiessa kova, mutta, että karkean ulkoisuuden takaa sittenkin pilkottaisi tasapuolinen oikeudenmukaisuus.

Hetkisen emäntä seisoi hiljaa, kuin punniten sanottavia sanojaan, vilkaisi poikaan ja puhkesi puhumaan: — Kuuleha sie poika, ko-

mie vähä hoastele siul! Emäntä puhui ja poika kuunteli emäntänsä puhetta. Joskus, kuin pistoko-keena kokeili emäntä palkollisensa tarkkaavaisuutta ja kysäisi: — Kuulit sie mitä mie siul sanoin ja ymmärsit sie sen?

Emännän kertoman mukaan paikka, jossa nyt oltiin, oli "sunti" ja silloin kun talossa oli kiireitä, ajaisi paimen lehmänsä vain tähän saakka ja juoksisi itse kotiin.

Sunnuntaisin, samoin myöskin muinakin kiireettöminä päivinä saisi poika emännältä erilliset ohjeet. Tavallisimmin lehmät silloin ajettaisiin Rajaharjulle saakka.

Kesä ja kesän kiireet kytkeytyivät silloin — ja kytkeytyivät vielä nykyisinkin — maatalouden koneellistumisesta huolimatta — työtunteja laskemattomaksi, kiireiseksi kokonaisuudeksi, joten emäntä katsoi erittäin aiheelliseksi korostaa palkolliselleen kiireellisyyden merkitystä, sanoen:

— Sit, ko sie uot olottant mei lehmät täst tuon metsiä, ni sit sie kiiriest juokset kottii. — Sil katsoha sie, ei myö uo otettu sinnuu meil voa mei lehmii katsomoa, vuoa siu pittää meil tehä muitaki töitä!

Kun "opetus" oli päättynyt, niin matkaa jatkettiin.

Kujasten alapäässä leikkasivat kahdet tiet toinen toisensa kohti-suoraan toisiinsa nähden, joten maisemaan muodostui suorasivuisen risti. Ristin poikittainen, oikeanpuoleinen sakara vei Ahman-

nien kautta Lautamajan kujasten suulle ja sieltä löytyi myös Lampun niittytupa, jossa Nallit asuivat. Metsä kujasten alapäässä oli muuttunut matalaa mäntyä kasvavaksi puseikoksi.

Oli saavuttu kyläaukion laitaan.

Vähän kauempana edesspäin hämmötti Peltosen Matin talo ja riidirakennuksen nurkkaus.

Teiden risteyksessä emäntä käännähti vasemmalle. Tie sukeltautui matalaan männikköön ja laskeutui matalaan notkoon. Vastakkaiseen harjanteeseen oli kaivettu "korsu", jonka edessä seisoi keski-ikäinen, matalahko, vantteramies. Miehen kasvoja somistivat pitkät, tuuheat viikset.

— Hiä on Hiekkamiän Ville ja siin on häne saunoase, kertoi emäntä, ja jatkoi: — Tuos pello vieres sie niät häne tuppoase.

Metsä loppui ja jälleen kahdet

tiet leikkasivat toinen toisensa. Oltiin kujasten suussa jossa seisoi Ruunan (Rantaojan) Juhon asunto.

Hakamaata, kujaset ja edessä hämmöittivät toiset kujaset muodostivat kolmion, jonka kärjessä kujaset jatkuivat kohti Kurikan taloa. Maisemaa halkovat lukematomat tiet ja polut antoivat aiheen ajatukselle, että koko kylä oli kyhäähtänyt kokoon geometrisista kuvioista. Kun nämä kujaset oli kuljettu päästä päähän, yhdyttiin toisiin, metsän ja pellon eroittaviin kujasiin.

Metsään viitaten emäntä sanoi: — Tiä täs on Ristsuo — siel metsä takan assuu mei toisii — Martti ja siel päi on koko Ryhmäkylä. Siel assuu paljon Kurikkoiisii, Ollikkoiisii ja Lamppuloi. Yksii Kurikkoi myös sanotoa Hiekkamäkköisiks ja toisii Lamppuloi Ukkoisiks.

Tien oikealle puolelle jäi harmaa talo talousrakennuksineen. — Tiä talo on mei toisii-Mikko talo. Hiä assuu täs emäntiäse ja yhe tyttööse kans.

Kauempana kujasten suussa, keskellä laajaa viljelys-akiota, näkyi rakennusrykelmä. Koko rakennuskompleksia näytti hallitsevan jättiläismäinen halava, sekä sen takainen koivunen rivistö.

— Tuo tuol on meijä talo, sanoi emäntä.

Ennen emännän taloa jouduttiin kuitenkin ohittamaan Manu Kurikan rakentama asuinrakennus, jossa asui Hilda ja Eemil Vesalainen.

Anu-emännän talo talousrakennuksineen muodosti jokseenkin säännöllisen neliön. Ensin oli karjapiha, jonka vastakkaiset sivut rajautuivat toisaalta tupaan, sekä vastakkaiselta sivulta navettaan. Päästään neliö sukeutui saunaan, sekä pihan vastakkaisessa päässä olevaan aittaan. "Huone", tuvan pituinen yhtenäinen rakennus sijaitti tuvan takana ja oli tuvan

kanssa samansuuntainen. Väliseinän oli rakennus jaettu kolmeen osaan. Uneliaaseen harmauteensa verhoontunut talo keskellä vihreää maisemaa piiloutui sammaloituneen katonnsa alle.

Talon molemmissa päässä olivat "porstuvat", mutta ainoastaan toista käytettiin alkuperäiseen tarkoitukseensa. Talon maidot, sekä muut ruokatarvikkeet säilytettiin toisessa "porstuvassa".

Huone, johon tultiin, oli ajalleen tyyppillinen, suuri, yksinkertaisesti sisustettu tupa (pirtti).

Tuvan perä- ja sivuseinää kiersivät melkein seinänmittaiset jyrkevät penkit. Molempien penkkien edessä olivat pitkät pöydät ja pöytien edessä pöydän mittaiset jakkarat. Ovensuun puoleisella seinustalla oli emännän sänky ja tuvan nurkassa massiivinen leivinuuni. Massiivisuudesta huolimatta vaikutti suuri uuni suuressa huoneessa kovin kohtuullisen kokoiselta. Uunin ja peräseinän välissä meni toinen ovi toiseen huoneeseen.

Tuvan seiniä kierteli miehen mitainen pystytäinen laidointi, (panelointi) joka oli jopa maalattu siniseksi.

Isäntä, Anu-emännän mies, oli edellisenä syksynä kuollut, joten nyt taloa isännöi emännän kolmekymmentä ikävuottaan lähentelevä poika. Isäntä oli kotona. Istui pöydän takana ja näytti lukevan. Pojan ilmaantuminen tupaan tuskin herätti isännässä vähäisintäkään mielenkiintoa. Vilkaisi vain poikaa ja jatkoi lukemistaan. Isännän olemattomat reaktiot huomioituun poika tajusi, kuka tässä talossa on kukin ja millaiseksi talon sisäinen "hierarkia" oli muovautunut.

Ovensuussa penkinpäässä torkki valkoinen kollikissa. Poika siirtyi istumaan kehräävän kollin viereen, siiputteli jalkojaan oli totinen kuin kissa tarpeillaan.

V. VERNERI

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

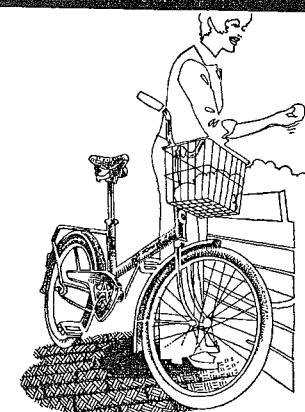
Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Isännöisijän tehtävät, kirjanpidot, tilinpäätökset ym. huolella ja ammattitaidolla.

ISÄNNOITSIJAIN TALO- JA TILIHUOLTO

Vilusen puistotie
33700 Tampere 70
Puh. 633 729

Tunturi Poni

Koko perheen pyörä. Aidin torikassi tai isän työmatka-ajoneuvo. Tai lastenpyörä. Tutustu meillä!

Lempäälän Pyörä

OM. M. TOIVA - PUH. 74 286

Ella Roivainen
Polvik. 3 A 12
33100 TRE 10

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1976 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 15 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

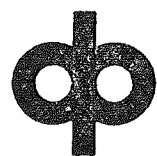
Toimituksen ja konttorin osoi-
te 37370 Narva. Puhelin
931 - 734 843.

Postisiirtotili TA 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki 37370 Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Uuno
Pulakka, Eero Koppanen ja
Väinö Kekki.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

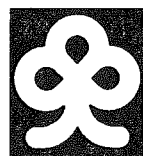
NYT SÄHKOLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJIA

Vesilahti
Puh. 739 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.